

Miro GAVRAN, predsjednik Matice hrvatske

Nadomak smo
ostvarenju
Matičina sna:
**dobit ćemo moderan
Zakon o hrvatskome
jeziku!**

Mi u Matici hrvatskoj zadovoljni smo predloženim Zakonom o hrvatskom jeziku, što je jednoglasno potvrdilo i Predsjedništvo Matice hrvatske na svojoj izvanrednoj sjednici te pozvalo matičare, intelektualce i hrvatske građane da podupru predloženi Zakon, da se

Matica hrvatska pokrenula je pitanje Zakona o hrvatskome jeziku zato što se nitko drugi nije oko toga potrudio, a mogli su i neki instituti, fakulteti, udruge građana, udruge književnika, pa čak i skupine jezikoslovaca. Kritičari zaboravljaju da čak 16 europskih zemalja ima zakon o svome jeziku

uključuje u javno savjetovanje i predložuje poboljšanja. Zakon je moderan, jednostavan, kratak, jasan, odmjeran. Smatram da nema loših strana, a najbolje je to što će se njime regulirati službena i javna uporaba našega jezika te uz pomoć Vijeća za hrvatski jezik, koje će imati čak 15 članova, skrbiti o službenoj i javnoj uporabi hrvatskog jezika, dok se ni na koji način ne ograničava sloboda književno-umjetničkog stvaralaštva niti se njime regulira privatna komunikacija. Napokon smo, nakon desetljeća iščekivanja, nadomak cilju kojemu su matičari odavno težili.

Matica je u siječnju prošle godine formirala radnu skupinu u kojoj su bila petorica vrhunskih jezikoslovaca: akademici August Kovačec, Mislav Ježić i Stjepan Damjanović te dr. Tomislav Stojanov i dr. Mario Grčević, koji je obnašao dužnost voditelja Radne skupine. Jasno je da se jezikoslovci ne razumiju ni u pravna pitanja ni u pravnu terminologiju kao što je jasno i da pravnici u Vladi nisu educirani za jezikoslovna pitanja. Srećom, i jedni i drugi ušli su u otvoren dijalog koji je rezultirao ovom inačicom koju imamo pred sobom. Kao što rekoh, zadovoljni smo tom inačicom, ali donošenje bilo kojega zakona proces je koji ne završava upućivanjem u javnu raspravu, tako da vjerujem kako će i u javnom savjetovanju i u čitanjima u Hrvatskom saboru prijedlog Zakona doživjeti i dodatna poboljšanja. Svi jezikoslovci koji su nam zamjerali zašto baš njih osobno nismo uključili u izradu nacerta Zakona

sada imaju priloženo do kraja kolovoza svojim prijedlozima pridonijeti njegovu poboljšanju. Važno je naglasiti da su ovaj teški i zahtjevniji posao jezikoslovci iz naše matične radne skupine učinili besplatno. Niti jednu kunu za to nisu uzeli i na tom su im svi matičari zahvalni. Sada se neki čude što nema u Zakonu kazni, a već 18 mjeseci Matica hrvatska šalje poruke prema hrvatskoj javnosti i medijima da cilj donošenja zakona nisu inspektorati i sankcije, nego skrb o hrvatskom jeziku te njegova edukativna i simbolična dimenzija. Zakon će se provoditi i zahvaljujući tomu što se njime tijela državne vlasti i državne uprave obavezuju osigurati zapošljavanje lektora. Lektori će provoditi jezičnu politiku koju će osmišljavati Vijeće za hrvatski jezik, a odobravati Vlada RH.

U napisima kojima se osporava važnost ovoga zakona i želi ga se predstaviti kao neki hrvatski nepotrebnim ekshibicionizam zaboravlja se da čak 16 europskih zemalja ima zakon o svome jeziku: Španjolci, Rusi, Švedani, Irci, Belgijci, Slovenci, Slovaci, Litavci, Norvežani,

Finci... Posljednja zemlja koja je donijela zakon o svome jeziku bila je Ukrajina i pri tome su se njihovi jezikoslovci i političari usuglasili da je to, pored identitetskoga i kulturnoga pitanja, i političko pitanje, da se tek time raskidaju sveze sa Sovjetskim Savezom i s Rusijom koja je putem jezika na određeni način dominirala nad Ukrajinčima. Podsjećam da su naši susjedi Srbi donijeli čak dva zakona o srpskome jeziku, 1991. i 1993. godine, te prije pet godina Zakon o zaštiti ćirilice. I to nama uopće ne smeta. Svaki europski narod, pa tako i Hrvati, ima pravo skrbiti o svome jeziku i njegovoj javnoj i službenoj uporabi. Ponavljam: bez ikakvih zabrana i inspektorata.

A zašto je baš Matica to pokrenula? Prvo, zato što se nitko drugi nije oko toga potrudio, a mogli su i neki instituti, fakulteti, udruge građana, udruge književnika, pa čak i skupine jezikoslovaca. Drugi je razlog to što je od osnutka naše najstarije kulturne institucije, Matice hrvatske, koja broji svoju 181. godinu postojanja, još njezin osnivač i prvi predsjednik grof Janko Drašković daleke 1842. godine na utemeljiteljskoj sjednici izjavio da će skrb za hrvatski jezik i hrvatsku književnost biti njezinom najvažnijom misijom. Tako je bilo i daleke 1967. godine kada je u okrilju Matice hrvatske donesena čuvena Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika. Njezinim je potpisnikom bio i veliki Miroslav Krleža, zbog čega je bio prinuđen dati ostavku na članstvo u CK, čime je praktički postao politički umirovljen.

